

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Super Numerum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

Levit. 21. c. maculam, non offerat panes Domino Deo suo, nec A
accedat ad ministerium eius. Ubi & repente subjun-
gitur: Si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo vel
grandi & torto naso, si fracto pede, vel manu, si gib-
bos, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem
sc. biem, si impetiginem in corpore, vel ponderosus.
Cæcus quippe est, qui supernæ lumen contemplatio-
nis ignorat. Qui præsentis vitæ tenebris pressus, dum
venturam lucem nequaquam diligendo conspicit,
quo egressum operis porrigat, nescit. Hinc etenim
1. Reg. 2. b. prophetante Anna dicitur: Pedes sanctorum suorum
servabit, & impij in tenebris conticescent. Claudus
verò est, qui quidem quò pergere debeat aspicit, sed
per infirmitatem mentis vitæ viam perfectè non va-
let tenere, quam videt. Qui ad virtutis statum dum
fluxa consuetudine non erigitur, quod per desiderium
innititur, illic gressus operis efficaciter non sequun-
tur. Hinc etenim Paulus dicit: Remissas manus &
Hebr. 12. d. dissoluta genua erigite, & gressus rectos facite pedibus
vestris, ut non claudicans quæ erret, magis autem sa-
netur. Parvo autem naso est, qui ad tenendam men-
suram discretionis idoneus non est. Naso quippe o-
dores fætoresque discernimus. Rectè ergo per na-
sam discretio exprimitur, per quam virtutes eligi-
mus, delicta reprobanus. Unde & in laude sponsæ
Cant. 7. b. dicitur: Nasus tuus sicut turris, quæ est in Libano.
Quia nimirum sancta Ecclesia, quæ ex causis singulis
tentamenta prodeant, per discretionem conspicit, &
ventura vitiorum bella ex alto deprehendit. Sed sunt
nonnulli, qui dum æstimari hebetes nolunt, sæpe se
in quibusdam inquisitionibus plusquam necesse est
exercentes, ex minima subtilitate falluntur. Unde hic
quoque subditur, vel grandi & torto naso. Nasus et-
enim grandis & tortus, est discretionis subtilitas im-
moderata: quæ dum plusquam decet excreverit, ac-
tionis suæ rectitudinem ipsa confundit. Fracto autem
pede vel manu, est qui viam Dei pergere omnino non
valet, atque à bonis actibus funditus exors vacat,
quatenus hæc non ut claudus saltem cum infirmitate
teneat, sed ab his omni modo alienus existat. Gib-
bos verò est, quem terrenæ sollicitudinis pondus de-
primat, ne unquam ad superna respiciat, sed solis his
quæ in infimis calcantur, intendat. Qui & si quando
aliquid ex bono patriæ cælestis audierit, ad hoc ni-
mimum pervectæ consuetudinis pondere prægrava-
tus, cordis faciem non attollit. Quia cogitationis sta-
tum erigere non valet, quem terrenæ usus sollicitudi-
nis curvum tenet. Ex horum quippe specie Psalmita
dicit: Incurvatus sum, & humiliatus sum usquequa-
que. Quorum culpam quoque per semetipsam Veri-
tas reprobanus ait: Semen autem, quod in spinis ceci-
dit, hi sunt qui audierunt, & à sollicitudinibus, & di-
vitibus, & voluptatibus vitæ euntes suff. canitur, & non
referunt fructum. Lippus verò est, cujus quidem in-
genium ad cognitionem veritatis emicat, sed tamen
hoc carnalia opera obscurant. In lippis quippe ocu-
lis pupillæ sanæ sunt, sed humore defluente infirma-
tæ palpebræ grossescunt. Quæ quia infusione crebro
atteruntur, etiam acies pupillæ vitiat. Et sunt non-
nulli, quorum sensum carnalis vitæ operatio fauciat,
quia videre recta subtiliter per ingenium poterant,
sed usu pravorum actuum caligant. Lippus itaque
est cujus sensum natura exacuit, sed conversationis
pravitas confundit. Cui bene per Angelum dicitur:
Collyrio inunge oculos tuos ut videas. Collyrio quip-
pe oculum ut videamus inungimus, cum ad cognos-
cendam veri luminis charitatem, intellectus nostri
aciem, medicamine bonæ operationis adjuvamus.
Albuginem verò habet in oculo, qui veritatis lucem
videre non sinitur: quia arrogantia sapientiæ, seu
justitiæ cæcatur. Pupilla namque oculi nigra videt,
albuginem tolerans nil videt: quia videlicet sensus
humanæ cogitationis si stultum se, peccatoremque
intelligit, cogitationem intimæ claritatis apprehen-
dit: Si autem candorem sibi justitiæ seu sapientiæ
S. Greg. Tom. III.

tribuit, à luce supernæ cognitionis excludit, & ed
claritatem veri luminis nequaquam penetrat, quò se
apud se per arrogantiam exaltat. Sicut de quibusdam
dicitur: *Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti* Rom. 1. c
sunt. Jugem verò habet scabiem, cui carnis peti-
lantia sine cessatione dominatur. In scabie etenim
fervor viscerum ad cutem trahitur, per quam rectè
luxuria designatur: quia si cordis tentatio usque ad
operationem profilit, nimirum fervor intimus usque
ad cutis scabiem prorumpit, & foras jam corpus
fauciat: quia dum in cogitatione voluptas non reprimi-
tur, etiam in actione dominatur. Quasi enim cutis
pruriginem Paulus curabat abstergere, cum dice-
bat: *Tentatio vos non apprehendat, nisi humana:* 1. Cor. 10. d
ac si aperte diceret: Humanum quidem est, in corde
B tentationem perpeti: dæmoniacum verò est, in ten-
tationis certamine, & in operatione superari. Im-
petiginem quoque habet in corpore, quisquis avari-
tia vastatur in mente: quæ si in parvis non com-
pescitur, nimirum sine mensura dilatat. Impeti-
go quippe sine dolore corpus occupat, & absque
occupati tædio excrefcens membrorum decorem fæ-
dat: quia & avaritia captivam animam dum quasi
delectat, exulcerat: dum adipiscenda quæque cog-
itationi objicit, ad inimicitias accendit, & dolo-
rem in vulnere non facit: quia æstuanti animo ex
culpa abundantiam promittit. Sed decor membro-
rum perditur, quia aliarum quoque virtutum per
hanc pulchritudo depravatur, & quasi totum corpus
exasperat: quia per universa vitia animum supplantat,
Paulo attestante, qui ait: *Radix omnium malo-* 1. Tim. 6. b
rum est cupiditas. Ponderosus verò est, qui turpitu-
dinem non exercet in opere, sed tamen ab hac cogi-
tatione continua sine moderamine gravatur in men-
te. Qui nequaquam quidem, usque ad opus nefari-
um rapitur, sed ejus animus voluptate luxuriæ, sine
ullo repugnationis obstaculo delectatur. Vitium
quippe est ponderis, cum humor viscerum ad viriliã
labitur, quæ profecto cum molestia dedecoris intum-
escunt. Ponderosus ergo est, qui totis cogitatio-
nibus ad lasciviam desluens, pondus turpitudinis
gestat in corde: & quamvis prava non exerceat ope-
re, ab his tamen non evellitur mente, nec ad usum
boni operis in aperto valet assurgere, quia gravat
hunc in additis pondus turpe. Quisquis ergo quolibet
horum vitio subijcitur, panes Domino offerre
prohibetur, ne profectò diluere aliena delicta non
valeat is, quem adhuc propria devastant.

Finis libri Levitici.

CAPITVLA LIBRI NUMERI.

1. **Q**uod Nazarei capillos nutriunt, quos post votum in igne sacrificij ponunt.
2. **Q**uod Moyses crebro tabernaculum intrat, & exit.
3. **Q**uod Levitæ omnes pilos carnis suæ radere jubentur.
4. **Q**uod Levitæ ab anno xxv. ministrare præcepti sunt.
5. **Q**uod Moyses in rebus dubiis crebro ad tabernaculum redit.
6. **F**ac tibi duas tubas argenteas ductiles, &c.
7. **P**rosciscimur ad locum, quem Dominus daturus est nobis: Veni nobiscum, ut bene faciamus tibi.

Pp ij

eularis vite
tumultibus.
In expof. B.
Iob. 13. c. 12.
paulo ante
med.

agendum est publicè, intus filenter auditur. Hoc A
quotidie boni rectores faciunt, cum fe res dubias
discernere non poffe cognofcunt, ad fecretum men-
tis velut ad quoddam tabernaculum revertuntur,
divinaque lege perfpecta quali coram pofita arca
Dominum confultunt, & quod prius intus tacentes
audiunt, hoc foris postmodum agentes innotef-
cunt. Ut enim exterioribus vitis inoffensè defce-
runt, ad fecreta cordis recurrere ineffabiliter cur-
rant, & fic vocem Dei, quali per occultam inspira-
tionem audiunt, dum in meditatione mentis à car-
nalibus fenfibus abftrahuntur.

CAPUT VI.

Num. 10. Fac tibi duas tubas argenteas ductiles. Et paulò pòft: Cum concifus clangor increperit, movebunt castra.

De opera-
tionibus
duorum
præceptorum, vide-
licet amo-
ris Dei &
proximi,
per summū
officium
boni Doc-
toris mini-
stratum in
auditorum
cordibus.
In expof. B.
Iob. 13. c. 4.
ante fin.

Per duas tubas exercitus ducitur, quia per duo
præcepta charitatis ad prociñctum fidei populus
vocatur. Quæ idcirco argenteæ fieri præcipiuntur,
ut prædicatorum verba lucis nitore pateant, & au-
ditorum mentem nulla fui obfcuritate confundant.
Idcirco autem ductiles: quia neceffè est, ut hi, qui
venturam vitam prædicant, tribulationum præfen-
tium tunfionibus crefcant. Bene autem dicitur:
Cum concifus clangor increperit, movebunt castra:
quia nimirum prædicationis fermo cum subtilius ac
minutiùs agitur, auditorum corda contra tentatio-
num certamina ardentius excitantur.

CAPUT VII.

Item unde supra.

Quam e-
latis homi-
nibus utilia
perfuadendi
facilior ra-
tio.

Proficifcimus ad locum, quem Dominus daturus
est nobis: Veni nobifcum, ut bene faciamus tibi.
Plerumque perfuadere elatis utilia melius poffumus,
fi profectum eorum nobis potius, quàm illis profu-
turum dicamus, fi eorum meliorationem nobis
magis quàm illis profuturam dicamus, & eam ma-
gis nobis quàm fibi impendi poffulamus. Facile
enim ad bonum elatio flectitur, fi ejus inflexio pro-
deffe & aliis credatur. Unde Moyfes, qui regente
se Deo, deferti iter aereâ columnâ duce pergebat,
cum Obab cognatum fuum à gentilitatis conversa-
tione vellet educere, & omnipotentis Dei dominio
fubjugare, ait: Proficifcimus ad locum quem Domi-
nus daturus est nobis: Veni nobifcum, ut bene facia-
mus tibi: quia Dominus bona promifit Ifrael. Cui
cum refpondiffet ille: Non vadam tecum; fed rever-
tar ad terram meam in qua natus sum, illico adjun-
xit: Noli nos relinquere, tu enim nofti in quibus lo-
cis per defertum castra ponere debeamus. & eris duc-
tor nofter. Neque enim Moyfi mentem ignorantia
itineris anguffabat, quem & ad prophetiæ scien-
tiam cognitio divinitatis expenderat, quem colum-
na exteriùs præibat, quem de cunctis interiùs per
converfationem cum Deo fedulam locutio familia-
ris inftrebat. Sed videlicet vir providus elato audi-
tori colloquens folatium petiit ut daret. Ducem
eum requirebat in via, ut dux ei fieri potuiffet ad
vitam. Egit itaque ut fuperbus auditor voce ad me-
liora fuadenti, eò magis fieret devotus, quò puta-
retur neceffarius, & unde fe exhortatorem fuum
præcedere crederet, inde fe sub verbis exhortantis
inclinaret.

CAPUT VIII.

Quòd dum populus manna perciperet, ab Aegyptio ollas carnum, pepones, porros, capasque concupivit.

De repro-
barum mè-
tium vitis
per contè-
ptam fupèr-
næ aspira-
tionis dul-
cedinem.
In expof. B.
Iob. 12. c. 6.
16. ante
med.

Ura, carnalium mentes præ amore feculi, qua-
li quaedam mollia, ac delectabilia ferre parati
sunt, dum in hac vita rerum culmina apprehendere
conantur. Ceffationem Dominus à mundi laboribus
impetrat, fanctæ quietis dulcedinem perfuadet: &
tamen vefana iniquorum mens, plus fe afsequi af-
pera carnaliter, quàm tenere blanda fpiritualiter
gaudet. Plus acerbitate fatigationis, quàm quietis
dulcedine pascitur: quòd apertè in femetipfo nobis
Ifraeliticus populus ostendit: qui dum refectio-
nem manna deluper perciperet, ab Aegyptio ollas car-
nium, pepones, porros, capasque concupivit. Quid
enim figuratur in manna, nifi efca gratiæ fuave fa-
piens, ad refectio-
nem interioris vite bene vacanti-
bus deluper data? Et quid per ollas carnum, nifi
carnalia opera vite in tribulationum laboribus,
quafi ignibus excoquenda? Quid per pepones, nifi
terrenæ dulcedines? Quid per porros, ac capas ex-
pimitur, quæ plerumque qui comedunt, lacrymas
emittunt; nifi difficultas vite præfentis, quæ à di-
lectoribus fuis & non fine luctu agitur, & tamen
cum lacrymis amatur? Manna igitur deferentes,
cum peponibus ac carnibus, porros, capasque quæ-
fierunt: quia videlicet perverfe mentes dulcia per
gratiam quietis dona defpiciunt. Et pro carnalibus
voluptatibus laboriofa hujus vite itinera etiam la-
crymis plena concupifcunt. Contemnunt habere
ubi fpiritualiter gaudeant, & defideranter appe-
tunt, ubi & carnaliter gemant.

CAPUT IX.

Congrega mihi feptuaginta viros de fenibus A
Ifrael, quos tu nofti, quòd fenef
populi funt.

In confi-
tuendis
præfectis
non tam vi-
tæ annofi-
tas, quàm
morum
fpectanda
gravitas
requiritur.
In expof. B.
Iob. 1. 19. c.
11. in medi.
Sup. 4.
Num. 12.

Sicut plerumque juvenes dici folent, quia nulla
confilij gravitate fulciuntur: ita fenef non eos
fcriptura facra vocare confuevit, qui fola quantitate
temporum, fed morum grandævitate maturi funt.
Unde per quendam fapientem dicitur: Senectus ve-
nerabilis est, non diuturna, neque numero anno-
rum computata. Cati autem funt fenef hominis,
& atas fenectutis vita immaculata. Hinc est ergo
quòd ad Moyfen Dominus dicit: Congrega mihi
feptuaginta viros de fenioribus Ifrael, quos tu nofti,
quòd fenef populi funt. In quibus quid aliud quàm
fenectus cordis requiritur, cum tales jubentur eli-
gi, qui fenef effe fciantur? Si enim fenectus in eis
corporis quæreretur, à tantis fciri poterant, à quan-
tis videri. Dum verò dicitur, Quos tu nofti, quòd
fenef populi funt, profectò liquet: quia fenectus
mentis non corporis eligenda nunciatur.

CAPUT X.

Quid amularis pro me? quis tribuat ut
omnis populus prophetet, & det
eis Dominus spiritum suum? Num. 11. f

De pio de-
fiderio cor-
dis Pastori
in lucrâdis
fubditis.
In exp. B.
Iob. 22. c. 1.
verf. finem

Pla Pastorum mens, quia non propriam glo-
riam, fed Auctoris quærit, ab omnibus vult
adjuvari quòd agit. Fidelis namque prædicator op-
tat, fi fieri valeat, ut veritatem, quam folus loqui
non fufficit, ora cunctorum fonent. Unde cum Jo-
fue duobus in castris remanentibus atque prophe-
P p ij

EGO
IM
m.3

tantibus vellet obfistere, rectè per Moysen dicitur: *Quid emularis pro me? quis tribuat ut omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum?* Prophetare quippe omnes voluit, qui bonum, quod habuit, aliis non invidit.

CAPUT XI.

Num. 16. *Quod Aaron assumpto thuribulo inter viuentes ac mortuos stetit.*

De boni Pastoris studio. **Q**uid est quoddam Aaron ut iram Domini placaret, thuribulum sumpsit, atque inter viuentes ac mortuos stetit: nisi quia Sacerdotis est negotium omnipotenti Deo orationem effundere, & pro iustis ne cadant, & pro peccatoribus, ut resurgere debeant? unde & Psalmista ait: *Iniret oratio mea sicut insensum in conspectu tuo.*

CAPUT XII.

Num. 17. *Ex quibus virga Aaron floruit.*

De mysterio resurrectionis. In expof. B. Job. 1. 14. 28. **C**um Aaron Sacerdotium, qui de tribu Levi fuerat, despiceretur, nec digna tribus quæ offerret holocausta crederetur: duodecim virgæ juxta duodecim tribus in tabernaculo poni præceptæ sunt, & ecce virga Levi viruit, & quid virtutis in munere Aaron haberet, ostendit. Quo videlicet signo quid innuitur, nisi quod omnes, qui usque ad finem mundi jacemus in morte, quasi virgæ reliquæ in ariditate remanemus. Sed cunctis virgis in ariditate remanentibus virga Levi ad florem rediit: quia corpus Domini, veri scilicet Sacerdotis nostri in mortis ariditate positum, in florem resurrectionis erupit. Quo flore Aaron rectè Sacerdos esse cognoscitur: quia hac resurrectionis gloria Redemptor noster, qui de tribu Juda ac Levi ortus est, intercessor pro nobis esse monstratur. Ecce ergo jam virga Aaron post ariditatem floret, sed virgæ duodecim tribuum in ariditate remanent: quia jam quidem corpus Domini post mortem vivit, sed nostra adhuc corpora usque in finem mundi à resurrectionis gloria differuntur.

CAPUT XIII.

Num. 19. *Præcipe filiis Israel ut adducant ad te vaccam rufam, atatis integram, in qua nulla sit macula, nec portaverit jugum, tradesque eam Eleazaro Sacerdoti, qui ductam extra castra immolabis in conspectu Domini, & intinget digitum in sanguine ejus, aspergens contra fores tabernaculi septem vicibus: comburetque eam cum cunctis videntibus tam pelle, quam carnisque ejus, quam sanguine & fimo flamma traditis. Lignum quoque cedrinum & hyssopum coccumque bis tinctum Sacerdos immittit in flammam, qua vaccam vorat, & tunc demum lotis vestibus, & corpore suo ingreditur in castra, commaculatusque erit usque ad vesperum. Sed & ille, qui combusit eam, lavabit vestimenta sua & corpus, & immundus erit usque ad vesperum. Colliget autem vir mundus cineres vacca, & effundet eos extra castra in loco purissimo, ut sis multitudini filiorum Israel in custodiam & in aquam*

asperfusionis: quia pro peccato combusita est vacca.

Soler per masculinum sexum fortitudo, per femininum verò infirmitas designari: quid ergo per vaccam, nisi assumpta ad sacrificium infirmitas incarnationis Dominicæ figuratur? de quo scriptum est: *Quia est mortuus est ex infirmitate, sed vivit ex virgine.* Bene autem vacca hæc etiam rufa dicitur: quia videlicet ejus humanitas rubra per cruorem passionis fuit. Unde & in Canticis Canticorum ab sponsa describitur dicente: *Dilectus meus candidus & rubicundus.* Candidus videlicet ex divinitate, rubicundus ex sanguine: candidus per justitiam vitæ, rubicundus ex cruore passionis. Ætas humanitatis Domini integra est, omnis ejus operatio perfecta, in qua videlicet humanitate macula non fuit: quia & veraciter de eo scriptum est: *Qui peccatum non fecit, nec dolus inventus est in ore ejus.* Bene autem dicitur, nec portaverit jugum. Scriptum quippe est: *Omnes qui peccat, servus est peccati.* Quia igitur Dominus nulli peccato succubuit, jugum minime portavit. Sequitur: *Tradesque eam Eleazaro Sacerdoti, qui ductam extra castra immolabit in conspectu Domini.* Quid est quoddam hæc vacca ad immolandum Sacerdoti traditur, nisi quod incarnatus Dominus pro redemptione nostræ sacrificium semetipsum in Judaici populi manus datur? qui etiam extra castra in conspectu Domini immolatus est: quia videlicet extra portam passus. Unde & per Paulum dicitur: *Iesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum extra portam passus est.* Exeunus ad eum extra castra improprium ejus portantes. Non enim habemus hic civitatem manentem, sed futuram inquirimus. Ideo enim extra portam passus est, ut à conversatione nos vitæ præsentis quasi à civitate foras duceret, & à terrena inhabitatione cor nos avellere persuaderet. Bene autem dicitur, quia immolabit in conspectu Domini. Redemptor enim noster in conspectu hominum quasi extinctus est, sed in conspectu patris immolatur: quia quod ante oculos hominum pæna, hoc ante oculos patris sacrificium fuit. *Et intinget digitum in sanguine ejus.* Quid per digitum, nisi discretio nostræ operationis accipitur? In sanguine ergo vacca digitum intingere, est in passione incarnationis Dominicæ nostræ opera consecrare, ut passionem ejus, quam cognoscimus, imitemur. Sicut scriptum est: *Christus pro nobis passus est, relinquens vobis exemplum ut sequamini vestigia ejus.* Eleazar itaque Sacerdos & immolat, & in sanguinem ejus digitum intingit: quia videlicet plebs Judæa ex reproborum parte humilitatem Domini usque ad passionem persecuta, ex electorum verò parte operationem humilitatis ejus imitata, & spargit contra fores tabernaculi, nisi tota simul synagoga accipitur? Qui ergo intinxit in sanguine ejus digitum, eundem sanguinem contra fores tabernaculi aspergat, id est, quisquis passionis ejus vias imitatur, synagoga non credenti & resistenti per exempla bona, per prædicationem rectam signum bene vivendi præbeat. Contra fores enim tabernaculi vacca sanguinem aspergere, est resistenti plebi Judicæ per prædicationem rectam, & per sancta opera passionis ejus exempla monstrare. Bene autem dicitur, ut digitus in ejus sanguine septem vicibus intingatur, & aspergatur, in septenario autem numero perfectio accipitur. Unde & septem diebus universum tempus impletur, & sanctus Spiritus septiformis vocatur. Septem ergo vicibus in sanguine ejus digitum intingere, est perfectum operatione mysterium passionis imitari. Et septem vicibus contra synagogam aspergere, est perfecta prædicatione sacramenta incarnationis ac passionis ejus infidelibus denunciare. *Comburetque eam cum*

Etis videntibus juxta castra, ram pelle & carnibus
 ejus, quam sanguine & fimo flammæ tradens. Quid
 per carnem & pellem, quid per sanguinem & fi-
 mum vaccæ, nisi carnalia sacrificia in testamento
 veteri habita, quæ infirmitatem denunciabant Do-
 mini, designantur? Quæ omnia postmodum spiri-
 tualiter à patribus intellecta juxta exterius ministere-
 rium stercorea sunt notata. Unde Paulus cum de sa-
 crificiis carnalibus loqueretur, dicit: *Propter quem
 omnia detrimentum faciens, arbitror ut stercorea quæ
 flammæ traduntur.* Quia quamvis carnaliter primum
 sint exhibita, postmodum per sanctum Spiritum in-
 telligentia igne consumpta sunt, possumus tamen
 in eadem vacca, id est, in ipsa infirmitate incarna-
 tionis Dominicæ, carnem, pellem, sanguinem &
 fimum, singula quæque ejus opera accipere. Quid
 enim per carnem, & pellem, nisi exterior ejus ope-
 ratio designatur? Quid per sanguinem, nisi subtili-
 tas internaque virtus exteriora acta vivificans: Quid
 per fimum, nisi lassitudo, sitis, esuries, timor
 mortis, & quæque ex humanitate suscepta voluit,
 designatur? Quidquid enim ex defectu nostræ mor-
 talitatis habuit, quasi fimum in eo abjiciendum fuit.
 Quæ tamen omnia, quæ ex nostra infirmitate suscep-
 tit, quia pro nostra redemptione exhibuit, igne
 concremanda sunt, id est, juxta virtutem sancti
 Spiritus intelligenda: ut quæque ab eo corporaliter
 gesta sunt, per incorporeum divinitatis ejus spiri-
 tum disposita sentiantur. Ubi & bene subjungitur:
*Lignum quoque cedrinum, & hyssopum, coccumque
 bis tinctum Sacerdos mittet in flammam, quæ vaccam
 vorat.* Cedrus quippe, & altum, & imputribile li-
 gnum, hyssopus verò herba valde humilis, quæ ta-
 men inflationem admovent pulmonis. Quid enim
 per cedrum, nisi alta & perseverans contemplatio?
 Quid in hyssopo, nisi mansueti cordis humilitas
 designatur? Quia qui jam alta contemplatione su-
 perna attollitur, necesse est ut per humilitatis com-
 passionem inferioribus condescendat, & non se ex
 eo, quod habet, erigat, sed quidquid habet, his
 etiam qui illud non habent, prædicando libenter
 impendat. Quid verò in cocco bis tincto, nisi chari-
 tatis virtus exprimitur? Quæ coccus bis tinctus di-
 citur: quia charitas per flammam sancti amoris ac-
 censa duobus exhiberi præceptis jubetur, id est, di-
 lectione Dei, & dilectione proximi. Bis tincta ergo
 coccus est charitas duplici præcepto formata, ut sic
 diligatur Deus, ne deseratur proximus, sic diliga-
 tur proximus, ne contemnatur Deus. In hac ergo
 flamma, quæ vaccam vorat, cedrum, hyssopum,
 bis tinctum coccum sacerdos mittat. Omnes enim,
 qui in Christum credimus, Sacerdotes sumus. Un-
 de scriptum est: *Vos autem genus electum, regale
 Sacerdotium.* Sed quidquid per ignem contempla-
 tionis altè sentimus, quidquid per mansuetudinem
 humilitatis agimus, quidquid per ignem charitatis
 habemus, in spiritu passionis Dominicæ tingere
 debemus, ut omne, quod in nobis est, illum imi-
 tetur, à quo est, nisi extra imitationem passionis
 ejus aliquid agimus, non tam virtutem quam vi-
 tium agimus. Mittatur ergo in flammam, quæ vac-
 cam vorat, cedrus, id est perseverantia atque alti-
 tudo contemplationis nostræ, comburatur igne pas-
 sionis Dominicæ. Mittatur in flammam, quæ vac-
 cam vorat, hyssopus, id est humilitas cordis nostri
 veritatem, mansuetudinem, examinationem Do-
 minicæ passionis trahat, ut in ipsa discat opera rec-
 ta quæ faciat. Potest tamen aliter intelligi, ut per
 cedrum significetur spes, quæ alta appetit: per hyssopum
 verò, qui etiam calore suo stomachi immunditiam
 purgat, significetur fides, quæ in imis ad-
 versa equanimiter tolerat, & quidquid ex antea-
 tis peccatis contractum fuerat, mundat. Per coc-
 cum quoque, ut dictum est, exprimitur charitas.
 Unusquisque in flammam, quæ vaccam vorat, ce-

A drum, hyssopum, & coccum bis tinctum mittat,
 id est in sacrificio passionis Dominicæ spem, fidem,
 & charitatem exhibeat. Nec passionem Redempto-
 ris sui sine causa audiat, si non hæc etiam opera ne-
 cessariò subjungat. De quibus tribus Paulus Apосто-
 lus dicit: *Nunc autem manent fides, spes, charitas, 1. Cor. 13. d*
major autem his est charitas. Unde & hic coccus ex-
 tremò ponitur: quia videlicet fide, & spe completa,
 cum ad æternam patriam venerimus, sola in nobis
 charitas ad ultimum multiplicatur. Potest iste Sa-
 cerdos, vel is, qui vaccæ carnes, pellem, sangui-
 nem, & fimum comburit, ordinem Judaici sacer-
 dotij cum supposita plebe in nece Domini consen-
 tentis signare. Unde & adhuc aptè subjungitur: *Et
 tunc demum lotis vestibus & corpore suo ingreditur
 castra: commaculatusque erit usque ad vesperum.*
 B Quid enim per vesperum, nisi finem mundi accipi-
 mus? Et Sacerdos iste vel is, qui vaccam igni tra-
 didit, id est, Judaicus populus usque ad vesperum
 immundus est: quia usque ad finem mundi infidelis
 remanet. Sed lotis vestibus suis & corpore, ad ves-
 perum castra ingreditur: quia finem mundi veniente
 * mundatis infidelitatis suæ operibus, etiam Judaic-
 us populus ad cognitionem Conditoris sui revertitur.
 Sicut scriptum est: *Si fuerit numerus filiorum Is-
 rael tanquam arena maris, reliquia salvæ sient. Et
 sicut rursum scriptum est: Donec plenitudo gentium
 introierit, & sic omnis Israel salvus fiet.* Ad vespe-
 rum igitur lotis vestibus Sacerdos intra castra redit,
 qui ante vesperum commaculatus est: quia infidelis
 C populus usque ad finem mundi extra mandata vitæ
 velut extra castra est positus. Sed cum aqua baptis-
 matis & pœnitentiæ lavatur, tunc ad cognitionem
 fidei ad vesperum, id est, in fine mundi, quasi ad
 castra revertitur. Potest intelligi quòd iste Sacer-
 dos, & lotis sit vestibus, & tamen usque ad vespe-
 rum immundus: quia idem Judaicus populus ex eo-
 rum parte, qui crediderunt quasi jam vestes lavit,
 sed ex eorum parte, qui necdum credidère, adhuc
 immundus usque ad vesperum permanet. Lavat ergo
 vestimenta & corpus, quia credendo, exteriora
 opera & interiorem mentem à pravis actionibus
 mundat, & plene tunc ad castra revertitur, cum ad
 fidem perfectè revocatur. Sed quia Judæa in infi-
 delitate ex reproborum parte perdurante, ad fidem
 gentilitas ingreditur, & mysteria divinæ incarnatio-
 nis intelligit, rectè illic subjungitur: *Colliget autem
 cineres vacca vir mundus, id est, gentilis populus
 jam fide mundatus.* Unde scriptum est: *Fide mun-
 dans corda eorum.* Vaccæ cineres colligit, qui sub-
 tilissima sacramenta divinæ incarnationis agnoscit.
 Et vaccam, quam Sacerdos combussit, ejus cineres
 vir mundus colligit. Quia infirmitatem Domini,
 quam Judaicus populus in morte mactavit, ejus
 subtilissima mysteria populus gentilis intelligit. Be-
 ne autem sequitur: *Et effundet in loco purissimo extra
 castra.* Quia idem gentilis populus qui secreta ac my-
 stica divinæ incarnationis agnoscit, bona quæ acci-
 pit prædicare non cessat, ut quod ipse didicerit, aliis
 etiam nescientibus innotescat. Sed quia secreta ac
 mystica incarnationis dominicæ pravis ac pollutis
 mentibus non sunt tradenda, bene dicitur: *Effun-
 det in loco purissimo extra castra.* Extra castra quippe
 fuerat omnis gentilitas: quia extra legem, extra sa-
 crificium, extra synagogam, sed tamen ad fidem ve-
 niens cor mundavit. Et in ea cineres vaccæ effun-
 duntur, quia mundo corde de gentilitate myste-
 rium Dominicæ incarnationis creditur. Multi itaque
 ex gentilitate conversi, prædicatores facti sunt,
 & eidem gentilitati ad fidem Redemptoris nostri
 mysteria tradidère. Vir ergo mundus in loco puris-
 simo vaccæ cineres fundit, dum quilibet doctor ex
 gentilitate assumptus, munda per humilitatem cor-
 da gentiliū requirit, & mysteria ejus Redemptoris
 nostri tradere non desistit. Quod cum agitur, fides

* al. muta-
tis.

1. Cor. 10.

Rom. 9. f

Rom. 11. d

EGO
 IM
 m.3

gentium multiplicatur, divina virtus agnoscitur, A disciplina præceptorum tenetur. Unde & rectè subjungitur: *Et sunt multitudini filiorum Israël in custodia.* Israël namque interpretatur, videns Deum, & non immeritò conversà gentilitas Israël dicitur, quæ jam Deum fide contempletur. Isti ergo cineres multitudini filiorum Israël in custodiam fiunt, quia subtilia sacramenta mundis gentium cordibus tradita, in mentis munitionem vertuntur. Bene autem subditur: *Et in aquam asperisionis.* Propter operationem namque in custodiam nostram sunt cineres; propter baptismum verò in aqua asperisionis cineribus ejus utimur. Et dum consideratis ejus operibus nostra acta sub disciplinam redigimus, vacæ cineres in custodia nostra servamus: quia dum secreta atque subtilia operationis illius per imitationem attendimus, per hoc nobis & munditiam, & perseverantiam providemus. Apertè autem subjungitur: *Quia pro peccato combusta est vacca.* Ait enim de eisdem cineribus, ut sint multitudini filiorum Israël in custodiam, & in aquam asperisionis, quia pro peccato combusta est vacca. Tunc enim nos sub custodia providè custodimus, cum Redemptorem nostrum pro nostris iniquitatibus passum sollicitè consideramus. Perpendimus namque quid retribuatur bonis, qui voluit mori pro malis. Perpendimus quid ad justitiam fidei, adducti ejus gratiæ debeamus, qui & in iniquitatibus postiti intercessionem mortis ejus accipimus. In custodia ergo nobis cineres fiunt: quia pro peccato combusta est vacca. Dum passionis ejus mysteria sollicitè contemplantur, quæ operari debeamus, agnoscimus, qui Redemptorem nostrum etiam pro iniquis nobis mortuum non ignoramus.

CAPUT XIV.

Item unde supra.

*Mor. l. 6. c. 17
post princ.*

A. P. 15. b

1. Pet. 1.

Luc. 12.

V Accam macramus, cum carnem à lascivia suæ voluptatis extinguimus. Quam cum hyssopo lignoque cedrino, ac cocco offerimus: quia cum maceratione carnis sacrificium fidei, spei, & charitatis adolemus. Hyssopus quippe interna nostra mundare confuevit. Et per Petrum dicitur: *Fide mundans corda eorum.* Lignum cedrinum nulla putredine deficit, quia spem cælestium terminus non consumit. Unde & per primum pastorem mox dicitur: *Regeneravit nos in spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcescibilem.* Coccus rubro colore flammescit, quia quem implet charitas, incendit. Unde & in Evangelio Veritas dicit: *Ignem veni mittere in terram.* Sed bis tinctus coccus offerri præcipitur; ut videlicet ante interni judicis oculos, charitas nostra, Dei & proximi dilectione coloretur: quatenus conversà mens nec sic pro amore Dei quietem diligit, ut curam proximi utilitatemque postponat: nec sic pro amore proximi occupationi interserviat, ut quietem funditus deferens, ignem in se superni amoris extinguat. Quisquis ergo semetipsum Deo jam sacrificium obtulit, si perfecta desiderat, curet necesse est, ut non solum ad operationis se latitudinem, verum etiam ad culminam contemplationis extendat. Sed inter hæc magnopere sciendum est, quia valde inter se diversæ sunt conspersiones animorum. Nonnulli namque hominum ita otiosæ mentis sunt, ut si eos labor occupationis excipiat, in ipsa operis inchoatione succumbant: & nonnulli ita inquieti sunt, ut si vacationem laboris habuerint, gravius laborent: quia tantò deteriores cordis tumultus tolerant, quantò eis licentiùs ad cogitationes vacat. Unde necesse est, ut nec quieta mens ad exercitationem se immo-

derati operis dilatet, nec inquieta ad studium contemplationis angustet. Sæpe enim qui contemplari Deum quieti poterant, occupationibus pressi ceciderunt. Et sæpe qui occupati bene humanis usibus viverent, gladio suæ quietis extincti sunt. Hinc namque est quòd nonnulli inquieti spiritus dum plus exquirunt contemplando quàm capiunt, usque ad perversa dogmata erumpunt: & dum veritatis discipuli esse humiliter negligant, magistri errorum fiunt.

CAPUT XV.

Vas, quod non habuerit operculum, negligaturam desuper, immundum erit. Num. 19. f

T Egmen operculi vel ligatura, est censura disciplinæ silentij: qua quisquis non premitur, quasi vas immundum pollutumque reprobatur. Quasi enim vas sine operculo vel ligatura pollutur, qui per studium ostentationis patens, nullo velamine taciturnitatis operitur. De silentij servanda disciplina, discipulorum. In expost. 2. Job. l. 21. c. 4. sub fin.

CAPUT XVI.

Quòd Balaam tarditate asina, à capto itinere præpediitur. Num. 22.

B Aalaam pervenire ad propositum tendit, sed ejus votum animal, cui præfedit, præpedit. Prohibitione quippe immorata asina Angelum videt, quem humana mens non videt: quia plerumque caro per molestias tarda, flagello suo menti Deum indicat, quem mens ipsa carni præfidentis non videbat: ita ut anxietatem spiritus proficere in hoc mundo cupientis, velut iter tendentis impedit, donec ei invisibilem qui sibi obviat, innotescat. Unde & benepet Petrum dicitur: *Corruptionem habuisti suæ vestisæ subjugale mutum animal, quod in hominis voce loquens prohibuit Propheta insipientiam.* Insanus quippe homo à subjugali muto corripitur, quando elata mens humilitatis bonum, quod tenere debeat, ab afflictà carne memoratur. Sed hujus corruptionis donum idcirco Balaam non obtinuit, quia ad maledicendum pergens, vocem, non mentem mutavit. Quòd per corpore infirmum macerationem mentis ad cognitionem pervenit. De carnis par. 2. c. 11. paulo post med. 2. Pet. 2. f

CAPUT XVII.

Moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia. Num. 23. f

S Unt nonnulli intra sanctam Ecclesiam, qui prolixas ad Dominum preces habent, sed vitam deprecantium non habent: nam promissa cælestia petitionibus sequuntur, operibus fugiunt. Hi nonnunquam etiam lacrymas in oratione percipiunt, sed cum post orationis tempora eorum mentem superbia pulsaverit, illico in fastu elationis intumescunt. Cum avaritia instigat, mox per incendia avidæ cogitationes exaltant. Cum luxuria tentaverit, in illicitis protinus desideriis anhelant. Cum ira suaserit, mox mansuetudinem mentis flamma insanitæ concremat. Ut ergo diximus, & fletus in prece percipiunt, & tamen expletis precibus, cum vitio cum suggestionem pulsantur, nequaquam pro æterni regni desiderio se flevisse meminerunt. Quod apertè de se Balaam innotuit, qui justorum tabernacula conspiciens ait: *Moriatur anima mea morte justorum, & fiant novissima mea horum similia.* Sed cum compunctionis tempus abscessit, contra eorum vitam, quibus se similem fieri etiam moriendo poposcerat, consilium præbuit. Et cum occasionem de avaritia reperit, De perseverantia studio in bonis operibus. In expost. 2. Job. l. 35. c. 21. in med. Num. 23. f

reperit, illico oblitus est quidquid sibi de innocentia optavit.

CAPUT XVIII.

Item unde supra.

De cur pass. Sollicitè considerandum est, quia ita plerumque mali inutiliter compunguntur ad justitiam, sicut plerumque boni innoxie tentantur ad culpam. Fit quippe mira exigentibus meritis dispositionis internæ mensura, ut & illi dum de bono aliquid agunt, quod tamen non perficiunt, superbè inter ipsa, quæ etiam plenissimè perpetrant, mala confidunt. Et isti dum de malo tentantur cui nequaquam consentiunt, quò per debilitatem & infirmitatem titubant, eò gressus cordis ad justitiam per patientiam & humilitatem veriùs figant. Balaam quippe justorum tabernacula respiciens, ait: *Moriatur anima mea morte justorum, & sicut novissima mea horum similia.* Sed cum compunctionis tempus recessit, in eorum perditione consilium dedit, quibus etiam in morte similis fieri concupivit. Et cum avaritiæ tempus reperit, statim oblitus est bonum sibi innocentia, quod optavit. Hinc Paulus ait: *Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captivum me ducentem in lege peccati, quæ est in membris meis.* Qui profectò idcirco tentatur, ut in bono robustiùs ex ipsa infirmitatis suæ cognitione solideretur. Quid est ergo quod ille compungitur, & tamen justitiæ non appropinquet: iste tentatur & tamen eum culpa non coinquinat, nisi hoc quod aperte offenditur, quia nec malos bona imperfecta adjuvant, nec bonos mala inconsummata condemnant? Virtutis namque pondus oratio non habet, quam nequaquam perseverantia continui amoris tenet. Quod contra bene de Anna flente perhibetur: *Vultusque ei non sunt amplius in diversa mutari, quia videlicet mens ejus nequaquam post preces incepta lætitiâ lasciviendo perdidit, quod orationis suæ tempore gemituum rigore exquissivit.*

CAPUT XIX.

Item unde supra.

Hom. 15. in Evang. paulo ante med. Multi cum verbum contra avaritiam audiunt, eandem avaritiam detestantur, rerum omnium contemptum laudant; sed mox ut viderit animus quod concupiscat, obliviscitur quod laudabat. Multi cum verbum contra luxuriam audiunt, pollutiones carnis non solum perpetrare non appetunt, sed etiam perpetratas erubescunt: sed mox ut carnis species eorum oculis apparet, sic mens ad desideria rapitur, ac si adhuc ab ea nihil sit contra hæc eadem desideria deliberatum, & damnanda agit qui quidquid egisse se meminit, jam & ipse damnavit. Sæpe etiam contra culpas compungimur, & tamen post fletum ad eandem culpas redimus. Sic Balaam Israëlitiçi populi tabernacula contemplatus fleuit, eisque se similem fieri in morte depoposcit dicens: *Moriatur anima mea morte justorum, & sicut novissima mea horum similia.* Sed mox ut hora compunctionis transit, in avaritiæ nequitiam exarsit. Nam propter promissa munera in ejus populi mortem consilium dedit, cuius morti se fieri similem optavit, & oblitus est quod planxerat, cum extinguere noluit quod per avaritiam ardebat.

CAPUT XX.

Dixit homo, cujus obturatus est oculus, dixit auditor sermonum Dei, qui visionem Omnipotentis intuitus est qui cadit, & sic aperiantur oculi ejus.

De laudabili electorum providentia, & cavenda reproborum mendis.
In expos. B. Job. 1. 15. c. 38 ante med.
 Nescit impius mala quæ facit, nisi cum pro eisdem malis puniti jam cæperit. Consilium enim Balaam contra Israëlitas præbuit, sed post in pœna vidit, quid priùs ex culpa commiserit. Electi autem, quia nec peccare debeant, prævident: ejus videlicet oculi ante casum patent. Iniquus verò post casum oculos aperit: quoniam post culpam jam in pœna sua conspicit, quia malum debuit vitare quod fecit.

CAPUT XXI.

Item unde supra.

In expos. B. Job. 1. 27. c. 20. in med.
 Sæpe quidam æterna judicia mirantur, prædicamenta cælestis patriæ cum audiunt, diligunt, mira opera internæ dispositionis obstupescunt, sed tamen amando & vivendo ad hæc eadem opera asurgere negligunt. Jacentes ergo Dei miracula considerant, qui ejus potentiam sciendo pensant, sed vivendo non amant. Per contemplationem quippe in consideratione oculos tendunt, sed tamen per intentionem sese à terra non erigunt. Hinc ergo in Balaam exprobratione dicitur: *Qui cadens apertos habet oculos.* Multa namq; de adventu Redemptoris dixerat, & quæ novissimis temporibus erant ventura, prævidebat: sed tamen ei vivendo assurgere noluit, quem prævidendo prædicavit. Jacens ergo apertos oculos habuit, cum ejus mentem & prophetia ad cælestia tenderet, & avaritia in terra retineret. Jacens apertos oculos habuit, qui eum videre de superioribus potuit, quem prostratus in infimis non amavit.

CAPUT XXII.

Robustum est quidem habitaculum tuum: sed si in petra posueris nidum tuum, &c.

De electorum spe ac fiducia in Deo definita.
In expos. B. Job. 1. 3. c. 19. ante med.
 Cinxus, possessor interpretatur: Et qui sunt qui præsentia possident, nisi hi qui ingenio sapientiæ sæcularis callent? Qui in hoc veraciter robustum sibi habitaculum construunt, si per humilitatem parvuli apud semetipsos facti, in Christi sublimitate nutriantur; si semetipsos infirmos sentiant, & in excessa humilitate cogniti, Redemptori fovendam mentis fiduciam ponant: si ima non appetant: si omne, quod præterit, cordis volatu transcendant. Videamus sanctum virum qualiter in petra ponat nidum suum. Ait enim: *Nostri conversatio vobis in calis est.* Et rursum: *Qui conversus suscitavit nos, & Ephes. 2. considerare fecit in caelestibus.* In petra ponit nidum: quia profectò in supernis figit consilium. Non vult mentem in fluxa dejicere, non vult per abjectionem conversationis humanæ in infimis habitare. Tunc Paulus in carcere fortasse tenebatur, cum se sedere cum Christo in caelestibus testaretur. Sed ibi erat, ubi ardentem jam mentem fixerat, non illic, ubi illum necessariò pigra adhuc caro retinebat.

EGO
IM
m.3

CAPUT XXIII.

Num. 32. a Terra, quam percussit Dominus in conspectu filiorum Israel, regio uberrima est ad pastum animalium, & nos servi tui habemus jumenta plurima, precamurque si invenimus gratiam coram te, ut des nobis famulis tuis eam in possessionem, nec facias nos transire Jordanem.

Quia sunt multi in Ecclesia, qui parvuli esse despiciunt, etiam in humilitatis loco immanes apud se esse minimè desistunt. Hos plerumque videas honoribus extolli, voluptatibus perfrui, rerum multiplicitate dilari. Hi sepe nihil præcipuè, nisi præesse ceteris appetunt, à multis timeri gratulantur, rectè vivere negligunt, & rectæ vitæ famam habere concupiscunt, adulationes quarunt, favoribus intumescunt. Et quia in rebus præsentibus prompti sunt, ventura gaudia non requirunt. Cumque eos multiplex actio occupat, etiam à semetipsis alienos demonstrat. Et tamen si qua fidei tentatio exurgat, quia in ea saltem specietenus continentur, hanc verbis, hanc laboribus defendunt, & caelestem patriam vindicant, nec tamen amant. Quos bene apud Moysen filij Ruben & Gad, & dimidia tribus Manasse expriment, qui multa pecora & jumenta possidentes, dum extra Jordanem ea, quæ viderant campestris concupiscunt, in repromissionis terra hereditatem habere noluere, dicentes: Terra, quam percussit Dominus in conspectu filiorum Israel, regio uberrima est ad pastum animalium, & nos servi tui habemus jumenta plurima, precamurque si invenimus gratiam coram te, ut des nobis famulis tuis eam in possessionem, nec facias nos transire Jordanem. Qui igitur jumenta plurima possident, Jordanem transire refugiant: quia quos multa mundi implicamenta occupant, habitationem caelestis patriæ non requirunt: sed ipsa eos, quam specietenus tenent, fides increpat, ne otij delectatione torpescant, atque exemplo suo alios à laboris tolerantia & studio longanimitatis frangant. Unde eis per Moysen dicitur: *Num.*

Num. 32. b quid fratres vestri ibunt ad pugnam, & vos hic sedebitis? Cur subvertitis mentes filiorum Israel? Sed quia erubescunt non defendere quod continentur, pro eadem fide, quam professi sunt, ad certamen properant; eamque non sibi, sed proximis vendicant. Unde & ad Moysen dicunt: *Caulas ovium fabricabimus, & stabula jumentorum, parvulisque nostris urbes munitas: nos autem ipsi armati & accincti pergemus ad prælium ante filios Israel.* Qui mox fortes pro aliis veniunt, & repromissionis terram ab hostibus liberant, & relinquunt: atque ad pascenda armenta extra Jordanem redeunt. Multi quippe, quamvis fideles curis præsentibus occupati, quasi armenta extra Jordanem pascunt: quia contra fidem baptismatis tota mente omnique desiderio rebus perituris inserviunt. Qui tamen, ut diximus, cum fidei tentatio oritur, defensionum armis accinguntur: hostes fidei trucidando superant, & hereditatem terræ repromissionis, id est fructum fidei non amant: sicque pro illa pugnant, ut tamen sua pignora extra illam deponant. Quia enim parvulos foris habent, affectum in ejus habitatione non habent. Unde ad campestris redeunt, quia ab altis cacuminibus montium quasi à spe caelestium dilabuntur, ut extra repromissionis terram bruta animalia nutriant: quia ad pascendos vanis desiderijs irrationabiles animi motus elaborant: quia æternæ lucis quanta sit claritas nesciunt, qui transitorijs occupationibus occupantur: & dum terrenis rebus superbiunt, caelestis sibi luminis aditum claudunt.

CAPUT XXIV.

Num. 31. d Quod post mortem summi Pontificis homicida jubetur reverti in terram suam.

Quid est quoddam homicida post mortem summi Pontificis ad absolutionem redit, nisi quoddam humanum genus quod peccando sibi metipsum mortem intulit, post mortem veri sacerdotis, videlicet Redemptoris nostri absolutionem sui reatus accipit?

Finis Libri Num.

CAPITVLA LIBRI
DEUTERONOMII.

- 1 Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.
- 2 Dabo pluviam terra vestra temporaneam & serotinam.
- 3 Circumcidite præputia cordis vestri.
- 4 Non arabis in primogenito bovis, & non tondebis primogenita ovium.
- 5 Item unde supra.
- 6 Non apparebis in conspectu Domini vacuus.
- 7 Iustè quod justum est exequèris.
- 8 Si quis abierit cum amico suo in silvam simpliciter ad ligna cadenda, &c.
- 9 Si ambulans per viam, in arbore vel in terra nidum avis inveneris, &c.
- 10 Non arabis in bove simul & asino.
- 11 Non induèris vestem ex lana, linoque contextam.
- 12 Item unde supra.
- 13 Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit somnio, &c.
- 14 Cum egreditur quis ad requisita natura mittat paxillum, &c.
- 15 Si acceperit homo uxorem & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos ejus, &c.
- 16 Non accipies loco pignoris superiorem aut inferiorem molam.
- 17 Cum debet tibi quippiam frater tuus, &c.
- 18 Uxorem fratris sine filiis defuncti superstes frater accipiat.
- 19 Attende calum, & loquar, & audiat terra verba ex ore meo.
- 20 Expandit alas suas, & accepit eos.
- 21 Suxerunt mel de petra, & oleum de firma petra.
- 22 Ignis exarsit ab ira mea, & ardebit usque ad inferos deorsum.
- 23 Nonne hac congregata sumi apud me, &c.
- 24 Ego occidam, & vivere faciam, &c.
- 25 Et gladius meus devorabit carnes.
- 26 In dextera ejus ignea lex.
- 27 Qui dixerit patri suo et matri suæ: Nescio vos. Et fratribus suis: Ignoro illos, hi custodierunt eloquium tuum.
- 28 Ferrum et as calceamentum ejus.

De absolutione humani generis per interpositum mortis Christi sacrificium. Hom. 6. in Ex. ch. in mcd.